

Toca dialogar

Agustín Díaz

A sexta lexislatura do Parlamento Galego empezou con sorpresa. A aposta polo diálogo entre os diferentes grupos pechou un debate de investidura que non achegaba fóra diso grandes novidades ó debate político. E os contactos entre os principais dirixentes dos tres grupos representados na cámara empezaron de contado, traendo consigo un neto clima de distensión. Haberá que ver cales son os resultados prácticos.

Polo demais o clima político nas últimas semanas foi máis ben tranquilo. PP e BNG preparan os seus próximos congresos, sen que portas afora se producisen grandes polémicas, malia esperárense desas xuntanzas importantes sinais de renovación nos dous grupos.

Empezando polo máis destacado, cómpre detérmonos un pouco no debate de investidura. O candidato non fixo nel alarde de grandes novidades e mesmo prescindiu de recordar propostas súas que fosen máis aló de Pedrafita. Nin a administración única, nin a reforma do Senado, nin mesmo as demandas de participación na política europea tiveron nesta ocasión gran cabida no discurso.

Manuel Fraga centrou a súa intervención en lembrar necesidades e demandas de orde máis próxima, resultando quizá as máis novidosas as que deron lugar á creación das novas Consellerías. A atención ós sectores sociais máis marxinados ou ós emigrantes no estranxeiro foron obxecto dunha parte significativa do seu discurso, que polo demais tomou pé nas grandes cuestións de actuali-

dade, como a loita contra o terrorismo ou as novas perspectivas da Unión Europea, onde a desaceleración económica e maila entrada dos países do leste poden supoñer que Galicia perda boa parte das contribucións que hoxe recibe de Bruxelas.

Xiro copernicano

A primeira intervención de Xosé Manuel Beiras causou sorpresa xeral e desgusto en moitos sectores. Nun texto que nesta ocasión foi lido –a toda velocidade, por certo– o voceiro do BNG dedicouse sobre todo a lamentar e critica-la distancia marcada polos socialistas ó longo de toda a campaña electoral. Algo que non tiña moito que ver co que alí se ventilaba, a resposta ó candidato do PP á presidencia da Xunta.

Tamén se estendeu o voceiro do BNG en explicacións sobre a escasa resposta do electorado ás expectativas do seu grupo. E centrou en exceso a súa análise en factores externos ó propio BNG, criticando sobre todo a actitude negativa dos medios de comunicación social, públicos e privados. As súas afirmacións estaban bastante xustificadas, pero non viñan ó caso naquel

momento e lugar, e demandan, en todo caso, ser completadas con outras análises máis referidas á propia actuación do propio BNG.

Pero ó final do seu discurso e xa fóra do texto escrito, Xosé Manuel Beiras fixo unha chamada ó diálogo con Manuel Fraga, que deu pé a unha resposta matizada deste e logo á espectacular reconciliación, iniciada co saúdo entre os dous duros rivais ó remate do discurso do candidato e proseguida logo en contactos por escrito e no famoso xantar. Este xesto e o seu posterior desenvolvemento fixeron case esquecer corenta minutos pouco afortunados da intervención do dirixente do BNG.

Buscando pactos

A intervención de Emilio Pérez Touriño situouse, en cambio, no punto e ton que todos esperaban del. Unha nova chamada ó diálogo co candidato a presidente e mesmo unha oferta concreta de pactos, cinco en total, sobre asuntos considerados de máis fonda importancia para o futuro do país. Algo, por outra parte, moi en liña coas propostas da executiva federal

socialista. E tamén isto tivo unha continuidade nos contactos posteriores co propio presidente da Xunta e con outros representantes do Grupo Popular.

A dura intervención de Xosé Manuel Beiras non podía quedar sen resposta por parte do voceiro socialista. Emilio Pérez Touriño dedicoulle ó asunto poucas, pero moi rotundas palabras, para rexeitar de cheo as acusacións de falta de interese por buscar unha alternativa á maioría do Partido Popular. E sobre todo para rexeita-lo ton da crítica realizada polo voceiro nacionalista.

Estas diferencias tiveran unha clara manifestación nos trámites iniciais da posta en marcha desta sexta lexislatura do Parlamento Galego. O empate en número de deputados entre nacionalistas e socialistas fixo que estes puxesen en cuestión o papel ata agora claramente atribuído ó segundo grupo da cámara, no tocante ós postos na presidencia do pleno e das comisións. En realidade a liorta centrouse na vicepresidencia segunda do pleno e na presidencia da Comisión de Economía. A primeira foi para a representante do BNG, quizais considerando a diferenza de

votos ó seu favor, mentres que para a comisión os deputados do PP desfixeron o empate entre nacionalistas e socialistas votando a favor dos segundos.

Outra liorta provocada pola igualdade de escanos entre os grupos da oposición foi a do reparto material dos propios escanos da cámara. Os socialistas non estiveron de acordo en seren colocados detrás dos nacionalistas, como sucedía na anterior lexislatura. E así o reparto de escanos dos grupos da oposición mudou de orientación: non están os socialistas detrás dos nacionalistas, senón en paralelo.

Cámara feminina

Xa comentabamos na crónica anterior o forte aumento do número de mulleres na cámara galega, debido sobre todo ás dez novas deputadas do PP, que supoñen a metade dos escanos renovados neste grupo, ata sumaren 16. Pola contra, o escano perdido polo BNG era un ocupado por unha muller, e os socialistas contan con seis, catro das cales chegan por primeira vez ó Parlamento.

Finalmente as mulleres que accederon ós cargos directivos

da mesa da cámara son Inmaculada Rodríguez, polo PP; a nacionalista Salomé Álvarez, e Dolores Villarino polos socialistas. E unha das novas deputadas do PP, Corina Porro, convértese na segunda conselleira da Xunta de Galicia, con responsabilidade en Asuntos Sociais, asuntos dos que no seu día se ocupara no concello de Vigo, coa anterior corporación, que presidía Manuel Pérez, anterior conselleiro responsable destes asuntos.

Non se trata de ningunha revolución, pero convén tomar nota da novidade que supoñen estes cambios que seguramente irán máis aló do símbolo. E desde logo na política actual na que tanto papel xoga a imaxe estes cambios poden axudar moito á mellora da autoestima da muller galega.

A “nova” Xunta

Cumprido o trámite do debate de investidura e mailo ritual do desfile de gaiteiros, o presidente nomeou os membros da nova Xunta de Galicia: a tódolos os que xa o eran e a dous máis. Por iso non procede insistir moito no da novidade, sobre todo se temos en conta que as dúas novas

Consellerías non son máis que un desenvolvemento case protocolario de direccións xerais xa existentes. Por máis que a Xunta estea interesada en atender estes asuntos específicos, resulta difícil entender que se faga deles unha Consellería e, de feito, son raros os precedentes en tal senso.

Veú logo a *pedrea*, o reparto de cargos menores, a abundancia de direccións xerais e asimilados. Un lembra a un Manuel Fraga chegado a Galicia botando pestes contra o exceso de altos cargos e de postos de confianza atribuídos a amigos. E agora atópase con que nacen direccións xerais de *Protocolo* e de *Gabinete de Apoio do Presidente* (que por outra parte dependen administrativamente do secretario xeral da Presidencia da Xunta). Está claro que as persoas que traballan máis directamente co presidente, e ó ritmo que todos sabemos, merecen a consideración e retribución axeitadas. Pero que iso leve consigo un rango administrativo coma o citado...

A isto cabe engadir outras circunstancias máis ou menos anecdóticas. Coma o feito de

que a persoa que ata agora ocupaba a secretaría xeral da Presidencia quede nun posto de asesor; que dous cónxuxes ocupen sendas direccións xerais (esperemos que polo menos poidan compartir tamén o coche oficial); que outro ilustre chamado a ser director xeral (e como tal citado a mediados de decembro) aínda non fose nomeado a vinte de xaneiro, non se sabe se a falta de lle atopar un suplente no Consello de Administración da TVG, ou as disputas entre os novos cargos, por despachos e persoal. Ou que chegue a una dirección xeral unha persoa de escaso currículo, pero con moi estreita relación persoal cun conselleiro. E todo iso nunha administración que se gaba de profesionalidade e competencia.

Congresos no PP

Cando escribimos estas liñas está moi próximo o congreso do PP. A el acudiré, como non podía ser menos, unha ampla representación de delegados galegos. Polo que se puido saber previamente, entre outros asuntos van intentar busca-la fórmula para que as comunidades autónomas teñan unha axeitada participación nas

decisións de xestión das institucións europeas, fundamentalmente nos consellos de ministros e na comisión. E non exclusivamente no Comité de Rexións, organismo de carácter consultivo.

Virán logo os congresos rexional, provinciais e locais. Non se soubo aínda moito do que neles se vai decidir, fundamentalmente cuestións de organización e cargos. Está claro que non vai haber grandes novidades de tipo ideolóxico, pero si terán que empezar a marcarse liñas e escoller persoas que levarán o peso das eleccións municipais do ano que ven. Polo de agora o único que parece estar claro é que seguirá como secretario xeral Xesús Palmou. E que se esperan importantes cambios nos comités provinciais, polo menos en Lugo e na Coruña.

Ás notorias discrepancias entre Cacharro Pardo e Xosé Luís Iravedra, viñéronse engadilando problemas de saúde deste último. Tal como xa dicíamos na crónica anterior, as posibilidades de Xosé Manuel Barreiro semellan as máis firmes. Mentres na Coruña as espadas volven estar en alto entre as liñas que representan o presidente da

Deputación, Torres Colomer (que contaría con boa parte dos apoios que antes tiña Romay Beccaría), e Antonio Couceiro. Esta dobre liña está tamén moi marcada na propia cidade da Coruña e no seu contorno máis inmediato.

Movements no BNG

A creba da tendencia positiva dos resultados electorais provocou un auténtico mar de fondo no seo do BNG. Onde nada mudara nos últimos meses ou anos, ata o punto de repetir punto por punto as candidaturas ás eleccións autonómicas, ponse todo a debate, empezando polo liderado e polas liñas ideolóxicas. Ata o punto de que se remite ás bases a elaboración dos documentos congresuais.

A tradicional discreción dos cadros desta organización non fixo aflorar moitos elementos do debate. Por exemplo, non se sabe ata qué punto está consolidada a figura de Xosé Manuel Beiras como voceiro ou como novo futuro candidato (relevo por outra parte prematuro, pero que se precisa preparar con tempo suficiente). As súas sonadas intervencións das que falamos máis arriba pare-

ron actitudes de iniciativa propia e quizais repentina, nunha organización onde os pasos se dan moi a modo e logo de moitas conversas.

O único que transcendeu foron enquisas de opinión que non deixan en moi bo lugar ó propio Xosé Manuel Beiras (feitas á poboación en xeral, máis aló do ámbito do BNG). Ou algunhas propostas de cara ó congreso, como as de Unidade Galega para chegar a converte-lo BNG nun partido, ou polo menos de que os partidos nel integrados non tomen tódalas decisións ás costas dos numerosos independentes nel integrados, ou tamén as matizacións sobre a participación nas institucións europeas ou sobre a maneira de entender-la soberanía da nación galega.

Difícil renovación

Os socialistas non teñen previsto no futuro inmediato ningún congreso. Teñen desde hai algún tempo resoltas, polo menos na teoría, as súas cuestións de liderado. Pero precisan unha fonda posta ó día da súa estratexia electoral e dos seus candidatos, no eido onde tradicionalmente mellores resultados obtiveron, nos concellos.

Nesta liña parece estar traballando a dirección socialista. Pérez Touriño atópase aquí tamén con datos tradicionais que non se poden esquecer. Aí está, desde logo, o seu particular Peñón de Xibraltar, de soberanía nunca compartida, o concello da Coruña, onde Francisco Vázquez fai a lei e manda chover, dominio reservado onde os haxa.

Pero se na Coruña non hai nada que facer nin que pactar, no resto de Galicia é outro cantar. Por se acaso, os socialistas deixaron claro que non lles interesa seguir marcando diferencias, que están dispostos a pactar cos nacionalistas na convocatoria do ano que vén. Pero terán nos próximos meses que dedicarse a limpar terreos minados polos seus propios compañeiros, en varios lugares, algúns moi importantes.

Ningún problema en Santiago e Lugo. Pero tódolos problemas en Ourense, onde a disolución da agrupación local non parece abri-lo camiño para a renovación precisa e urxente. Dificultades tamén en Ferrol e Pontevedra, por falta de dirixentes de peso e prestixio e mesmo de unidade entre os existentes. E

algún personaxe difícil de integrar, como Carlos González Príncipe, que non renuncia en Vigo a face-la guerra pola súa conta.

Liortas académicas

As protestas contra a nova Lei Orgánica de Universidades foron portada de tódolos periódicos e noticiarios de televisión e radio. Nesta ocasión os estudantes galegos, sobre todo os de Santiago, estiveron na vanguarda do movemento e souberon, en xeral, manter unha actitude digna e orixinal na súa protesta. Pero a lei entrou en vigor e iso vai supoñer, de inmediato, novas eleccións nas diferentes universidades, nun clima un tanto rancio.

Outra controversia sonada foi a que levou ó rexeitamento pola Real Academia Galega dunha proposta de reforma da ortografía do galego que achegaba posturas entre a normativa oficial no seu día elaborada polo Instituto da Lingua Galega e maila chamada normativa de concordia, tamén denominada da AS-PG 80. Entre as novidades máis notables estaba a desaparición da segunda forma do artigo e o darlle preferencia á

opción *ao* sobre *ó* para a contracción do artigo e preposición ou admitir tamén o sufixo *-bel* ó carón de *-ble*.

Expertos lingüistas das tres universidades galegas e do propio Instituto da Lingua Galega (algúns deles tamén membros da Real Academia Galega) elaboraran unha proposta de reforma que en principio semellaba poder ser útil para rematar coa guerra de normativas que pervive no ensino primario e secundario desde hai case vinte anos. Pero a maioría dos académicos non viron oportuna esta reforma. Un ten a impresión de que neste asunto foi decisiva a opinión e mailo voto dunha parte dos

académicos que non coñecen a situación real deste problema no ensino nin na produción literaria (dado que algúns deles non usan o galego nos seus escritos).

Non debemos de tódolos xeitos nos estrañar da viveza desta polémica, agora na Academia, cando felizmente perdeu toda virulencia nas aulas (quizais cun parello desinterese do alumnado polo propio ensino do galego). Lembremos o caso ben recente dunha reforma na ortografía do alemán, que deu lugar a acendidos debates en varios parlamentos e da que se volveu atrás algún dos xornais máis importantes e prestixiosos do país.

Agustín Díaz